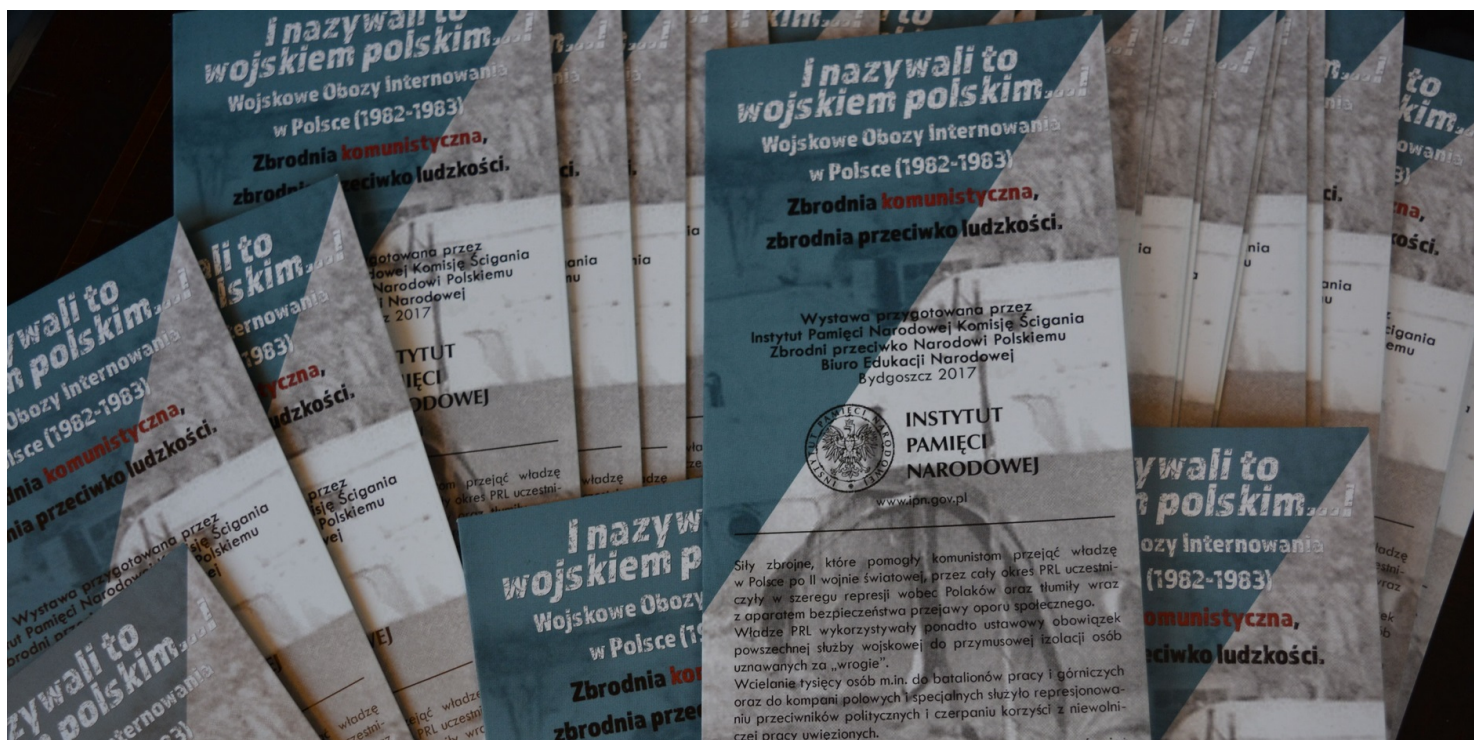

Przystanek historia

<https://przystanekhistoria.pl/pa2/tematy/stan-wojenny/43210,I-nazywali-to-Wojskiem-Polskim.html>

WYSTAWA

I nazywali to Wojskiem Polskim...

OKRES HISTORYCZNY

(1980-1990) Epoka Solidarności

Autor: KAMILA CHURSKA-WOŁOSZCZAK, PIOTR WIEJAK, KATARZYNA MANIEWSKA 13.05.2019

W Nowym Domu Poselskim w Warszawie od 8 do 13.11.2017 zaprezentowano wystawę IPN „I nazywali to Wojskiem Polskim...! Wojskowe Obozy Internowania w Polsce (1982–1983). Zbrodnia komunistyczna. Zbrodnia przeciwko ludzkości”. Była hołdem złożonym osobom internowanym pod pozorem

ćwiczeń wojskowych.

W PRL „ludowe” Wojsko Polskie, które pomogło komunistom przejąć władzę po II wojnie światowej, wielokrotnie uczestniczyło w represjonowaniu obywateli oraz tłumiło wraz z bezpieczeństwem różnorodne przejawy oporu społecznego. Ponadto rządzący wykorzystywali ustawowy obowiązek powszechnej służby wojskowej do przymusowej izolacji osób uznawanych za wrogię. Wcielanie tysięcy ludzi m.in. do batalionów pracy i specjalnych kompanii służyło represjonowaniu przeciwników politycznych i czerpaniu korzyści z niewolniczej pracy uwięzionych.

Służba wojskowa jako formę represji

Służbę wojskową jako formę represji wykorzystano również w okresie stanu wojennego. Rada Wojskowa Ministerstwa Obrony Narodowej 23 września 1982 r. zobowiązała gen. Antoniego Jasińskiego, zastępcę szefa Sztabu Generalnego WP ds. organizacyjno-mobilizacyjnych, do utworzenia tzw. kompanii specjalnych. Niespełna miesiąc później, w drugiej dekadzie października, Sztab Generalny WP i Ministerstwo Spraw Wewnętrznych zajęły się organizacją wojskowych obozów internowania (WOI). W pracach, oprócz Jasińskiego, uczestniczyli gen. Florian Siwicki z MON oraz gen. Władysław Ciastoń, płk Józef Sasin, gen. Bogusław Stachura, gen. Józef Beim i gen. Edward Poradko z MSW. Wojsko wzięło na siebie przygotowanie obozów, funkcjonariusze resortu spraw wewnętrznych – sporządzenie list osób, które zamierzano powołać do odbycia służby wojskowej lub ćwiczeń rezerwy, a w istocie zamknąć w wojskowych obozach. W zachowanych dokumentach jest mowa o konieczności „odizolowania” czy „pozbycia się” określonej grupy rezerwistów i poborowych, zatrudnionych w dużych zakładach pracy, „kwestionujących porządek prawny”.

Rządzący wykorzystywali ustawowy obowiązek powszechnej służby wojskowej do przymusowej izolacji osób uznawanych za wrogię. Wcielanie tysięcy ludzi m.in. do batalionów pracy i specjalnych kompanii służyło represjonowaniu przeciwników politycznych i czerpaniu korzyści z niewolniczej pracy uwięzionych.

Internowania pod pozorem ćwiczeń bądź służby wojskowej miały na celu izolację najbardziej niepokornych opozycjonistów. Tych, których władza podejrzewała o to, że mogliby zainicjować lub włączyć się w akcję protestacyjną przeciwko uchwalonej w październiku 1982 r. ustawie o związkach zawodowych, delegalizującej NSZZ „Solidarność” i przekreślającej szanse na reaktywację związku.

Powołania rezerwistów

W pierwszych dniach listopada 1982 r. sympatyków i członków zdelegalizowanej Solidarności powołano jako „rezerwistów” na trzymiesięczne „ćwiczenia wojskowe” (1447 osób), a poborowych skierowano do odbycia dwuletniej zasadniczej służby wojskowej (264 osoby). Utworzono trzynaście wojskowych obozów internowania – dziesięć dla „rezerwistów” i trzy dla poborowych. Obozy te nazywano kompaniami specjalnymi. Władze PRL utrzymywały, że chodzi o rutynowe „ćwiczenia wojskowe”. Internowania w przypadku „rezerwistów” trwały trzy miesiące – do początku lutego 1983 r., a poborowi zakończyli „służbę wojskową” dopiero w 1984 r.

Opozycjonistów zakwaterowano w koszarach wojskowych, prowizorycznych barakach, wagonach towarowych i namiotach. Najgorsze warunki panowały na poligonach. „Ćwiczenia” odbywały się w miesiącach zimowych i płócienne namioty, drewniane lub metalowe baraki nie dawały odpowiedniego schronienia. Wielu rezerwistów i poborowych wyposażono w zniszczone, stare mundury, tenisówki i kalosze. Mieszkańcom okolicznych miejscowości oraz żołnierzom przebywającym w tych samych jednostkach wojskowych wmawiano, że internowani opozycjoniści są groźnymi przestępcami.

Wernisaż wystawy „I nazywali to Wojskiem Polskim...! Wojskowe Obozy Internowania w Polsce (1982-1983)...” - Warszawa, 8-13 listopada 2017. Fot. Marcin Jurkiewicz (IPN)

Wernisaż wystawy „I nazywali to Wojskiem Polskim...! Wojskowe Obozy Internowania w Polsce (1982-1983)...” - Warszawa, 8-13 listopada 2017. Fot. Marcin Jurkiewicz (IPN)

Wernisaż wystawy „I nazywali to Wojskiem Polskim...! Wojskowe Obozy Internowania w Polsce (1982-1983)...” - Warszawa, 8-13 listopada 2017. Fot. Marcin Jurkiewicz (IPN)

Formy represji

Przetrzymywani w tych obozach – wśród nich wiele osób niezdolnych do służby wojskowej z powodu poważnych problemów zdrowotnych – byli zmuszani do wykonywania ciężkich, często bezsensownych prac fizycznych, np. kopania dołów, które musieli zasypywać tego samego lub następnego dnia. Kazano także czyścić rowy melioracyjne, karczować, przenosić ciężkie przedmioty (np. atrapy min lub skrzynie z kamieniami), budować i sprzątać tory kolejowe oraz drogi. Poddawano ich wielogodzinnym nocnym

przesłuchaniom. Ograniczano lub wręcz uniemożliwiano kontakty z rodzinami. Brutalnie ich zastraszano, grożąc nawet śmiercią im samym lub śmiercią bliskich. Z kolei cenzurowanie korespondencji, rewizje, podsłuchiwanie, werbowanie spośród nich tajnych współpracowników służyły kontroli i zablokowaniu ewentualnych protestów oraz poznaniu „słabych stron” opozycjonistów, co wykorzystywano później w trakcie przesłuchań.

W pierwszych dniach listopada 1982 r. sympatyków i członków zdelegalizowanej Solidarności powołano jako „rezerwistów” na trzymiesięczne „ćwiczenia wojskowe” (1447 osób), a poborowych skierowano do odbycia dwuletniej zasadniczej służby wojskowej (264 osoby). Utworzono trzynaście wojskowych obozów internowania – dziesięć dla „rezerwistów” i trzy dla poborowych. Obozy te nazywano kompaniami specjalnymi.

Żołnierze opozycjoniści przetrzymywani we wszystkich wojskowych obozach wykonywali różnego rodzaju pieczątki, legitymacje, pocztówki, przypinki, obrazki, koperty, krzyżyki i orzełki w koronie z monet. Najczęściej umieszczano na nich napis „Solidarność”, symbole religijne, znaki Polski Walczącej oraz „V”. Niektórzy internowani pisali wiersze i piosenki patriotyczne. Tego rodzaju twórczość była dla nich nie tylko sposobem spędzania czasu wolnego, lecz przede wszystkim okazją do zmanifestowania swojego światopoglądu i przywiązania do tradycji patriotycznej. Te przedmioty stanowią swoistą pamiątkę czasu przeżytego w obozach.

Na przygotowanej przez nas wystawie, objętej patronatem marszałka Sejmu RP Marka Kuchcińskiego, wykorzystano m.in. materiały przekazane przez Stowarzyszenie Osób Internowanych „Chełmniacy 1982”, prokuratora Mieczysława Górę, Archiwum IPN oraz Wojskowe Biuro Historyczne im. gen. Kazimierza Sosnkowskiego w Warszawie.

I nazywali to Wojskiem Polskim...!

Wojskowe Obozy Internowania w Polsce (1982-1983)

Zbrodnie komunistyczne, zbrodnie przeciwko ludzkości.

Wydawnictwo przygotowane przez:
Instytut Pamięci Narodowej – Komisję Śledczą Historii i Żywej Pamięci Narodu
Państwo 2013

**INSTYTUT
PAMIĘCI
NARODU**

ul. Kasprzaka 47/49, 01-632 Warszawa, Fax: 22 638 14 10
e-mail: ipn@ipn.gov.pl
www.ipn.gov.pl

Projekt graficzny:
Jan Wójcik

Projekt:
Dariusz Kozak

Na wystawie wykład z cyklu wykładów i konferencji poświęconych 30. rocznicy
rozwiązania Wojska Polskiego, 10. rocznicy śmierci gen. Józefa Piłsudskiego,
10. rocznicy śmierci gen. Kazimierza Świerczaka i 10. rocznicy
rozwiązania Wojska Polskiego (1982-1983).
Instytut Pamięci Narodowej Komisja Śledczą Historii i Żywej Pamięci Narodu
Archiwum Państwowe (Biuletyn) 2, ul. Żelazna 17, Warszawa 00-610
Polski Czerwony Krzyż - Oddział, Łódź, ul. Piotrkowska 10, 90-001 Łódź
Instytut Pamięci Narodowej, ul. Kasprzaka 47/49, 01-632 Warszawa
Instytut Pamięci Narodowej, ul. Kasprzaka 47/49, 01-632 Warszawa
Zdjęcie: Andrzej Bielecki, Michał Śliwa, Andrzej Bielecki, Andrzej Bielecki
Tomasz Kucharski, Paweł Kucharski, Andrzej Bielecki, Andrzej Bielecki
Autorzy zdjęć: Wojciech Wójcik, Andrzej Bielecki, Andrzej Bielecki

Instytut Pamięci Narodowej Komisja Śledczą Historii i Żywej Pamięci Narodu
ul. Kasprzaka 47/49, 01-632 Warszawa

8 Prokuratura, Trybunał i Sąd Powiatowy w Warszawie, ul. Piłsudskiego 10/12, 00-610 Warszawa
„Solidarność” w podziemiu w Warszawie, ul. Chałubińskiego 13, 00-610 Warszawa, 1982-1983
Instytut Pamięci Narodowej Komisja Śledczą Historii i Żywej Pamięci Narodu
miejscę pod 13 grudnia 1981 r., ul. Chałubińskiego, Warszawa 2013

„Wojna z narodem...”

OBWIESZCZENIE

-Celi i środki operacji-

STAN WOJENNY
13 XII 1981-22 VII 1983

-Mocodawcy-

-Wykonawcy-

-Represje-

-Ofiary stanu wojennego-

-Opór społeczny-

SOLIDARNOŚĆ

TYGODNIK WOJENNY

„Wojna z narodem...” to pierwszy numer „Tygodnika Wojennego” z 1983 roku. Zawiera on wiele ciekawych informacji o stanie wojennym w Polsce. W tym numerze znajdują się: obwieszczenie o stanie wojennym, lista mocodawców i wykonawców, represje, ofiary stanu wojennego oraz opór społeczny. W numerze również znajdują się zdjęcia i ilustracje. „Tygodnik Wojenny” jest cennym źródłem informacji o tym trudnym okresie w historii Polski.

„Był to taki obóz wychowawczy a nie wojsko...”

W tym miejscu, gdzie stał obóz, nie było „obozu”. Nie było tu żadnych murów, drutów kolczastych, strażników, strażniczek, ani też żadnych innych znaków, które mogłyby świadczyć o tym, że jest to miejsce, gdzie odbywa się proces wychowawczy. W tym miejscu, gdzie stał obóz, nie było „obozu”. Nie było tu żadnych murów, drutów kolczastych, strażników, strażniczek, ani też żadnych innych znaków, które mogłyby świadczyć o tym, że jest to miejsce, gdzie odbywa się proces wychowawczy.

W tym miejscu, gdzie stał obóz, nie było „obozu”. Nie było tu żadnych murów, drutów kolczastych, strażników, strażniczek, ani też żadnych innych znaków, które mogłyby świadczyć o tym, że jest to miejsce, gdzie odbywa się proces wychowawczy.

W tym miejscu, gdzie stał obóz, nie było „obozu”. Nie było tu żadnych murów, drutów kolczastych, strażników, strażniczek, ani też żadnych innych znaków, które mogłyby świadczyć o tym, że jest to miejsce, gdzie odbywa się proces wychowawczy.

Opór

W tym miejscu, gdzie stał obóz, nie było „obozu”. Nie było tu żadnych murów, drutów kolczastych, strażników, strażniczek, ani też żadnych innych znaków, które mogłyby świadczyć o tym, że jest to miejsce, gdzie odbywa się proces wychowawczy.

„wrogich lub demonstracyjnych zachowań” „ekstremistów byłej Solidarności”

Codziennosc...

Namioty, wagony...

W tym miejscu, gdzie stał obóz, nie było „obozu”. Nie było tu żadnych murów, drutów kolczastych, strażników, strażniczek, ani też żadnych innych znaków, które mogłyby świadczyć o tym, że jest to miejsce, gdzie odbywa się proces wychowawczy.

Umundurowanie

W tym miejscu, gdzie stał obóz, nie było „obozu”. Nie było tu żadnych murów, drutów kolczastych, strażników, strażniczek, ani też żadnych innych znaków, które mogłyby świadczyć o tym, że jest to miejsce, gdzie odbywa się proces wychowawczy.

Izolacja

W tym miejscu, gdzie stał obóz, nie było „obozu”. Nie było tu żadnych murów, drutów kolczastych, strażników, strażniczek, ani też żadnych innych znaków, które mogłyby świadczyć o tym, że jest to miejsce, gdzie odbywa się proces wychowawczy.

Indoktrynacja

W tym miejscu, gdzie stał obóz, nie było „obozu”. Nie było tu żadnych murów, drutów kolczastych, strażników, strażniczek, ani też żadnych innych znaków, które mogłyby świadczyć o tym, że jest to miejsce, gdzie odbywa się proces wychowawczy.

„Złamać psychicznie i nękać” Formy represji stosowane w Wojskowych Obozach Internowania

Przesłuchania

Przesłuchania w Wojskowych Obozach Internowania miały charakter nie tylko przesłuchań, ale przede wszystkim tortur. W tym celu stosowano różne metody, które miały na celu złamanie psychiki więźniów. W tym celu stosowano różne metody, które miały na celu złamanie psychiki więźniów. W tym celu stosowano różne metody, które miały na celu złamanie psychiki więźniów.

Cenzura

W obozach internowania cenzura była stosowana w celu kontrolowania informacji. Cenzura była stosowana w celu kontrolowania informacji. Cenzura była stosowana w celu kontrolowania informacji.

Zastraszanie

Zastraszanie było jedną z form represji stosowanych w obozach internowania. Zastraszanie było jedną z form represji stosowanych w obozach internowania. Zastraszanie było jedną z form represji stosowanych w obozach internowania.

Ograniczanie kontaktu z najbliższymi

Ograniczanie kontaktu z najbliższymi było stosowane w celu izolacji więźniów. Ograniczanie kontaktu z najbliższymi było stosowane w celu izolacji więźniów. Ograniczanie kontaktu z najbliższymi było stosowane w celu izolacji więźniów.

Rewizje

Rewizje były stosowane w celu kontrolowania więźniów. Rewizje były stosowane w celu kontrolowania więźniów. Rewizje były stosowane w celu kontrolowania więźniów.

Podsluchy

Podsluchy były stosowane w celu kontrolowania więźniów. Podsluchy były stosowane w celu kontrolowania więźniów. Podsluchy były stosowane w celu kontrolowania więźniów.

Werbowanie agentów

Werbowanie agentów było stosowane w celu kontrolowania więźniów. Werbowanie agentów było stosowane w celu kontrolowania więźniów. Werbowanie agentów było stosowane w celu kontrolowania więźniów.

„Zajmowaliśmy się też rzeczami, które podnosiły nas na duchu...”

W obozach internowania więźniowie zajmowali się różnymi rzeczami, które podnosiły ich na duchu. W obozach internowania więźniowie zajmowali się różnymi rzeczami, które podnosiły ich na duchu. W obozach internowania więźniowie zajmowali się różnymi rzeczami, które podnosiły ich na duchu.

Prace

Prace były stosowane w celu kontrolowania więźniów. Prace były stosowane w celu kontrolowania więźniów. Prace były stosowane w celu kontrolowania więźniów.

Wzrost

Wzrost był stosowany w celu kontrolowania więźniów. Wzrost był stosowany w celu kontrolowania więźniów. Wzrost był stosowany w celu kontrolowania więźniów.

Wzrost

Wzrost był stosowany w celu kontrolowania więźniów. Wzrost był stosowany w celu kontrolowania więźniów. Wzrost był stosowany w celu kontrolowania więźniów.

Wzrost

Wzrost był stosowany w celu kontrolowania więźniów. Wzrost był stosowany w celu kontrolowania więźniów. Wzrost był stosowany w celu kontrolowania więźniów.

„Naszą największą bronią i siłą była...”

Przyjaźń

Wieloletnia przyjaźń między Polakami a Czechami jest jednym z najważniejszych elementów polskiej historii. To właśnie dzięki niej udało się uratować wiele tysięcy Polaków przed zagładą. Przyjaźń ta przetrwała próbę czasu i stała się symbolem odwagi i humanitaryzmu.

Przyjaźń

W 1939 roku, gdy Niemcy zaatakowali Polskę, wielu Polaków udało się przedostać do Czechosłowacji. W tym czasie wielu z nich zostało uratowanych dzięki pomocy Polaków z Czechosłowacji. W tym czasie wielu z nich zostało uratowanych dzięki pomocy Polaków z Czechosłowacji.

Obraz zamiast chusty...

Obraz przedstawiający grupę Polaków i Czechów, którzy uratowali wielu Polaków przed zagładą. Obraz ten stał się symbolem przyjaźnia między Polakami a Czechami.

Obraz przedstawiający grupę Polaków i Czechów, którzy uratowali wielu Polaków przed zagładą. Obraz ten stał się symbolem przyjaźnia między Polakami a Czechami.

Obraz przedstawiający grupę Polaków i Czechów, którzy uratowali wielu Polaków przed zagładą. Obraz ten stał się symbolem przyjaźnia między Polakami a Czechami.

Obraz przedstawiający grupę Polaków i Czechów, którzy uratowali wielu Polaków przed zagładą. Obraz ten stał się symbolem przyjaźnia między Polakami a Czechami.

Czy upomniała się o nich wojna Polska?

Zbrodnie komunistyczna, zbrodnie przeciwko ludzkości...

Wojna Polska to nie tylko walka o przetrwanie państwa, ale także walka o wartości i wolność. To właśnie dzięki niej udało się uratować wiele tysięcy Polaków przed zagładą. Wojna Polska to nie tylko walka o przetrwanie państwa, ale także walka o wartości i wolność.

Oskarżenia

Wojna Polska to nie tylko walka o przetrwanie państwa, ale także walka o wartości i wolność. To właśnie dzięki niej udało się uratować wiele tysięcy Polaków przed zagładą. Wojna Polska to nie tylko walka o przetrwanie państwa, ale także walka o wartości i wolność.

Wojna Polska to nie tylko walka o przetrwanie państwa, ale także walka o wartości i wolność. To właśnie dzięki niej udało się uratować wiele tysięcy Polaków przed zagładą. Wojna Polska to nie tylko walka o przetrwanie państwa, ale także walka o wartości i wolność.

Wojna Polska to nie tylko walka o przetrwanie państwa, ale także walka o wartości i wolność. To właśnie dzięki niej udało się uratować wiele tysięcy Polaków przed zagładą. Wojna Polska to nie tylko walka o przetrwanie państwa, ale także walka o wartości i wolność.

Wojna Polska to nie tylko walka o przetrwanie państwa, ale także walka o wartości i wolność. To właśnie dzięki niej udało się uratować wiele tysięcy Polaków przed zagładą. Wojna Polska to nie tylko walka o przetrwanie państwa, ale także walka o wartości i wolność.